

## ТЕМИ ЗА ДЪРЖАВЕН ИЗПИТ

Специалност „Публични информационни системи“

Образователна и квалификационна степен „бакалавър“

**Тема 1:** ПРИЛОЖЕНИЯ НА ИНФОРМАЦИОННИТЕ И КОМУНИКАЦИОННИТЕ ТЕХНОЛОГИИ В ПУБЛИЧНИ СИСТЕМИ

**Примерни подтеми:**

1. Подходи и модели за обработка на данни: от бази от данни до големи данни.
2. Съвременни технологични решения за съхраняване на данни и информация: облачни модели и облачни услуги.
3. Съвременни комуникационни технологии за разпространение на данни и информация: от компютърни мрежи, виртуализация, Интернет, Интернет на нещата (IoT) до Интернет за всичко (IoE).
4. Съвременни приложения на изкуствения интелект за управление на системи.
5. Изкуствен интелект на нещата (Artificial Intelligence of Things, AIoT).
6. Технологии и подходи за онлайн мониторинг на системи и процеси.

**Задължителни термини:** данни, информация, комуникация, софтуер, бази от данни (БД), големи данни (Big Data), M2M, център за данни (Data Center), облачни технологии (Cloud Computing), компютърна мрежа, Web / WWW, Internet of Things (IoT), Internet of Everything (IoE), информационни технологии (ИТ), комуникационни технологии (КТ), информационни и комуникационни технологии (ИКТ), виртуализация, жив робот (Living Robot), изкуствен интелект (AI), изкуствен интелект на нещата (Artificial Intelligence of Things, AIoT)..

**Ключови думи:** информационни технологии, комуникационни технологии, информационни и комуникационни технологии, бази от данни, софтуер, компютърна мрежа, Интернет, Интернет на нещата, виртуализация, изкуствен интелект, Social Credit System..

**Препоръчителна литература:**

1. **Artificial Intelligence: The Basics.** SAS Institute Inc., 2021, достъпно на адрес: [https://www.sas.com/en\\_us/insights/artificial-intelligence.html](https://www.sas.com/en_us/insights/artificial-intelligence.html)
2. **Artificial Intelligence Algorithms** (инфограми), 2021, достъпно на адрес: <https://www.pinterest.com/imeiyalagan/artificial-intelligence-algorithms/>
3. **Artificial Intelligence of Things (AIoT) Technologies and Applications.** Wireless Communications and Mobile Computing / Published Special Issues / Special Issue, 2020, достъпно на адрес: <https://www.hindawi.com/journals/wcmc/si/867369/>

4. **Bhavya Shree.** Gig Economy and Crowdsourcing. 2021, достъпно на адрес: <https://blog.siib.ac.in/gig-economy-and-crowdsourcing-2/>
5. **Big Data.** What it is and why it matters. SAS Institute Inc., 2021, достъпно на адрес: [https://www.sas.com/en\\_us/insights/big-data/what-is-big-data.html](https://www.sas.com/en_us/insights/big-data/what-is-big-data.html)
6. **Blockchain.** What it is and why it matters. SAS Institute Inc., 2021, достъпно на адрес: [https://www.sas.com/en\\_us/insights/analytics/blockchain.html](https://www.sas.com/en_us/insights/analytics/blockchain.html)
7. **Neural Networks.** What they are & why they matter. SAS Institute Inc., 2021, достъпно на адрес: [https://www.sas.com/en\\_us/insights/analytics/neural-networks.html](https://www.sas.com/en_us/insights/analytics/neural-networks.html)
8. **Internet of Things (IoT).** What it is and why it matters. SAS Institute Inc., 2021, достъпно на адрес: [https://www.sas.com/en\\_us/insights/big-data/internet-of-things.html](https://www.sas.com/en_us/insights/big-data/internet-of-things.html)
9. **Chris Date.** Relational Theory for Computer Professionals. O'Reilly, достъпно на адрес: <https://www.oreilly.com/library/view/relational-theory-for/9781449365431/ch01.html>
10. **What is a database and why do we have them?** [Databases: Past, Present, and Future.] Paragon Corporation (June 13, 2003), достъпно на адрес: <https://www.paragoncorporation.com/ArticleDetail.aspx?ArticleID=20>
11. **Levin, M., Bongard, J., and Lunshof, J.E,** (2020), Applications and ethics of computer-designed organisms, *Nature Reviews Molecular Cell Biology*, 21: 655–656, достъпно на адрес: <https://www.nature.com/articles/s41580-020-00284-z>
12. **Bongard, J., and Levin, M.,** (2021), Living things are not (20th Century) machines: updating mechanism metaphors in light of the modern science of machine behavior, *Frontiers in Ecology and Evolution*, 9: 650726, doi: 10.3389/fevo.2021.650726, достъпно на адрес: <https://www.frontiersin.org/articles/10.3389/fevo.2021.650726/full>
13. **Blackiston, D., Lederer, E., Kriegman, S., Garnier, S., Bongard, J., and Levin, M.,** (2021), A cellular platform for the development of synthetic living machines, *Science Robotics*, 6(52): eabf1571, doi: 10.1126/scirobotics.abf1571, достъпно на адрес: <https://www.science.org/doi/10.1126/scirobotics.abf1571>
14. **Tony J. Prescott, Nathan Lepora, and Paul F.M.J Verschure.** Living machines: A handbook of research in biomimetics and biohybrid systems. Oxford Scholarship Online: June 2018, DOI:10.1093/oso/9780199674923.001.0001, Print ISBN-13: 9780199674923, достъпно на адрес: <https://oxford.universitypressscholarship.com/view/10.1093/oso/9780199674923.001.0001/oso-9780199674923>
15. **Fan Liang ,** Vishnupriya Das, Nadiya Kostyuk, and Muzammil M. Hussain . Constructing a Data-Driven Society: China's Social Credit System as a State Surveillance Infrastructure. *Policy & Internet*, Vol. 10, No. 4, 2018, достъпно на адрес: [https://www.researchgate.net/publication/326817957\\_Constructing\\_a\\_Data-Driven\\_Society\\_China%27s\\_Social\\_Credit\\_System\\_as\\_a\\_State\\_Surveillance\\_Infrastructure](https://www.researchgate.net/publication/326817957_Constructing_a_Data-Driven_Society_China%27s_Social_Credit_System_as_a_State_Surveillance_Infrastructure)
16. **Key Findings.** China's Social Credit System in 2021: From fragmentation towards integration. MERICS Mercator Institute for China Studies, 2021, достъпно на адрес:

<https://merics.org/en/report/chinas-social-credit-system-2021-fragmentation-towards-integration>

17. **Учебни** и допълнителни ресурси, препоръчани в е-курсовете „Въведение в ИКТ“, „Бази от данни“, „Компютърни мрежи“.

## **Тема 2: ИНФОРМАЦИОННИ СИСТЕМИ. ИНФОРМАЦИОННИ ПРОЦЕСИ**

### **Примерни подтеми:**

1. Данни, информация, знания. Модели и моделиране на реалността в информационните системи.
2. Информационни системи. Информационни процеси и дейности.
3. Съвременни уеб технологии за развитието на информационните системи.
4. Електронната библиотека като съвременна информационна система. Референтен модел на електронна библиотека DELOS DLRM.
5. Класификация на ИС по нива на управления
6. Моделиране на ИС

**Задължителни термини:** данни, информация, знания, модели и моделиране, информационни системи, информационни процеси, уеб технологии, семантичен уеб, електронна библиотека, референтен модел DELOS DLRM.

**Ключови думи:** данни, информация, знания, модели и моделиране, информационни системи, информационни процеси, уеб технологии, семантичен уеб, електронна библиотека, референтен модел DELOS DLRM, оперативни, тактически и стратегически нива на управление.

### **Препоръчителна литература:**

1. **Атанасова, Ирена.** Създаване на експертни системи [онлайн]. Благоевград: Унив. изд. „Неофит Рилски“, 2018, с. 26–27. [Viewed 20.06.2018].PDF, 4MB. Available from: [https://www.researchgate.net/profile/Irena\\_Atanasova2/publication/323341660\\_Szdvane\\_na\\_ekspertni\\_sistemi\\_Expert\\_systems\\_development/links/5a8eb5e50f7e9ba42966fe0d/Szdvane-na-ekspertni-sistemi-Expert-systems-development.pdf](https://www.researchgate.net/profile/Irena_Atanasova2/publication/323341660_Szdvane_na_ekspertni_sistemi_Expert_systems_development/links/5a8eb5e50f7e9ba42966fe0d/Szdvane-na-ekspertni-sistemi-Expert-systems-development.pdf)
2. **Къртис, Грѐм.** Бизнес-информационни системи. София: ИК „Иван Вазов“, 1995.
3. **Манифест** на ИФЛА/ЮНЕСКО за дигиталните библиотеки [онлайн]. [Прегледан 12.12.2016]. Достъпно от: <http://www.ifla.org/files/assets/digital-libraries/documents/ifla-unesco-digital-libraries-manifesto-bg.pdf>
4. **Нишева-Павлова, Мария.** Създаване на хетерогенни цифрови библиотеки, основано на онтологии: Хабилизационен труд. София, 2013, с. 19 [посетен 22.05.2017]. Достъпен от [https://www.fmi.uni-sofia.bg/habil\\_disert\\_trudove/habilitacionni\\_trudove\\_papka/Habilit\\_trud\\_MN.pdf](https://www.fmi.uni-sofia.bg/habil_disert_trudove/habilitacionni_trudove_papka/Habilit_trud_MN.pdf)

5. **Павлов**, Радослав. Цифрови библиотеки с научно съдържание – реализации и проекти [онлайн]. [Прегледан на 14.05.2017]. Достъпен от: [raspl.org/wp-content/uploads/2014/02/10\\_R.Pavlov-DL-Science.pptx](http://raspl.org/wp-content/uploads/2014/02/10_R.Pavlov-DL-Science.pptx)
6. **Павлова**, Лилия Радославова. Семантични технологии и средства в цифрови библиотеки за художествено културно наследство: Автореферат [online]. София, 2013, с. 13 [Прегледан 20.06.2018]. Достъпно от: [http://www.math.bas.bg/IMIdocs/ZRASRB/docs/Lilia\\_Pavlova/LPavlova-avtoreferat.pdf](http://www.math.bas.bg/IMIdocs/ZRASRB/docs/Lilia_Pavlova/LPavlova-avtoreferat.pdf)
7. **Харизанова**, Оля. Новите измерения на World Wide Web и предизвикателствата пред библиотеките [online]. В: Годишник на Софийския университет „Св. Климент Охридски“. Философски факултет. Книга библиотечно-информационни науки[онлайн]. 2, 2010, с. 123–162. [Прегледан 20.05.2018]. Достъпно от: [https://research.uni-sofia.bg/bitstream/10506/316/1/OHarizanova\\_godishnik.pdf](https://research.uni-sofia.bg/bitstream/10506/316/1/OHarizanova_godishnik.pdf)
8. **Berners-Lee**, Tim. Semantic Web on XML [online]. Washington DC 2000/12/06. Slides [Viewed 28.06.2018]. Available from: <http://www.w3.org/2000/Talks/1206-xml2k-tbl>
9. **Berners-Lee**, Tim, **Hendler**, James, **Lassila**, Ora. The Semantic Web: A new form of Web content that is meaningful to computers will unleash a revolution of new possibilities. In: Scientific American [online]. May 2001 [Viewed 28.06.2018]. Available from: [https://www-sop.inria.fr/acacia/cours/essi2006/Scientific%20American\\_%20Feature%20Article\\_%20The%20Semantic%20Web\\_%20May%202001.pdf](https://www-sop.inria.fr/acacia/cours/essi2006/Scientific%20American_%20Feature%20Article_%20The%20Semantic%20Web_%20May%202001.pdf);
10. **Candela**, L. et al. The DELOS Digital Library Reference Model Foundations for Digital Libraries [Viewed 24.05.2018]. Available from: [http://delosw.isti.cnr.it/files/pdf/ReferenceModel/DELOS\\_DLReferenceModel\\_096.pdf](http://delosw.isti.cnr.it/files/pdf/ReferenceModel/DELOS_DLReferenceModel_096.pdf)
11. **Guarino**, N. Formal Ontology and Information Systems. In: Formal Ontology in Information Systems: Proceedings of the 1st International Conference[online]. Trento, Italy, June 6–8 1998. Amsterdam: IOS Press. p. 3–15 [Viewed 24.05.2018]. PDF, 58.05KB. Available from: <https://klevas.mif.vu.lt/~donatas/Vadovavimas/Temos/OntologiskaiTeisingasKonceptinisModeliavimas/papildoma/Guarino98-Formal%20Ontology%20and%20Information%20Systems.pdf>
12. **Hodge**, Gail. Systems of Knowledge Organization for Digital Libraries: Beyond Traditional Authority Files [online]. Washington, DC: The Digital Library Federation, April 2000, 37 p. [Viewed 20.06.2018]. Available from: <https://www.clir.org/wp-content/uploads/sites/6/pub91.pdf>
13. **Hjørland**, Birger. Knowledge organization. Knowledge Organization, 2016, Vol. 43, Issue 6, pp. 475-484. Also available in Hjørland, Birger, ed. ISKO: Encyclopedia of Knowledge Organization [online]. [Viewed 20.06.2018]. Available from: [http://www.isko.org/cyclo/knowledge\\_organization](http://www.isko.org/cyclo/knowledge_organization)
14. **Hodge**, Gail. Systems of Knowledge Organization for Digital Libraries: Beyond Traditional Authority Files [online]. Washington, DC: The Digital Library Federation, April 2000, 37 p. [Viewed 20.06.2018]. Available from: <https://www.clir.org/wp-content/uploads/sites/6/pub91.pdf>

15. **Kresh, D.** The Whole Digital Library Handbook [online]. Chicago, IL: American Library Association Editions, 2007, 416 p. [Viewed 24.05.2018]. Available from: [Irc.tnu.edu.vn/upload/collection/brief/7805\\_0838909264.pdf](http://irc.tnu.edu.vn/upload/collection/brief/7805_0838909264.pdf)
16. **Patel, M., Koch, T., Doerr, M., and Tsinaraki, C.** DELOS: A Network of Excellence in Digital Libraries [online]. D5.3.1: Semantic Interoperability in Digital Library Systems. Task 3: Semantic Interoperability WP5: Knowledge Extraction and Semantic Interoperability, July 2004–June 2005. [Viewed 30.05.2018]. PDF. Available from: <http://delos-wp5.ukoln.ac.uk/project-outcomes/SI-in-DLs/SI-in-DLs.pdf>.
17. **Soergel, Dagobert.** Digital Libraries and Knowledge Organization [online]. In: Kruk, Sebastian Ryszard, McDaniel, Bill, eds. Semantic Digital Libraries. Berlin: Springer, p. 9–39. [Viewed 20.06.2018]. Available from: [https://link.springer.com/chapter/10.1007/978-3-540-85434-0\\_2](https://link.springer.com/chapter/10.1007/978-3-540-85434-0_2)

### Тема 3: СТАНДАРТИ И СТАНДАРТИЗАЦИЯ В ПИС

**Примерни подтеми:** Цели, принципи и термините в областта на стандартизацията; Видове стандарти и области на стандартизация ; Стандартизацията – международни, европейски и национални органи за стандартизация и структури за разработка на стандарти; Процеси на разработване, одобряване, издаване и прилагане на стандартите в информационната дейност.

**Задължителни термини:** стандартизация, стандарт, стандартизационен документ, техническа спецификация, орган за стандартизация, общо съгласие, консенсус.

**Ключови думи:** стандарти, стандартизация, органи за стандартизация, нормативен акт, стандартизационни процедури.

#### Препоръчителна литература:

1. **Гълъбова, Севдалина.** Италианската организация по стандартизация и стандартите в областта на библиотечно-информационната дейност. В: *Съвременни измерения на европейското образователно и научно пространство*. Т. 1 (2015), с. 98-108. ISSN 2367-7988.
2. **Гълъбова, Севдалина, Кръстева, Росица.** Университетското обучение по стандартизация като фактор за повишаване на информационната компетентност на студентите. В: *Обществото на знанието и хуманизмът на XXI век*. 2013 (2014), с. 390-399. ISSN 1314-7099
3. *Достъп до БДС от библиотеката* [онлайн]. [Прегледан на 06.09.2017]. Достъпно от: <http://library.tu-sofia.bg/university/5>
4. *Български институт за стандартизация* [онлайн]. [Прегледан на 06.09.2017]. Достъпно от: [http://www.bds-bg.org/bg/button\\_34.html](http://www.bds-bg.org/bg/button_34.html)
5. *Български институт за стандартизация. Информационни издания и брошури*. [онлайн]. Достъпно от: [https://www.bds-bg.org/bg/publications-and-brochures\\_p874.html](https://www.bds-bg.org/bg/publications-and-brochures_p874.html)
6. **Бухман, Волф.** *Стандарти и архиви* [онлайн]. [Прегледан на 06.09.2017]. Достъпно от: <http://electronic-library.org/articlars/Article%2000079.html>

7. **Димитров, Георги**. *Право на информационните и комуникационните технологии : административноправни и технологични аспекти : електронно управление, правен режим на информацията, правен режим на криптографията, стандартизация в областта на ИКТ*. София: Фонд. Право и Интернет, 2014. 448 с.
8. **Димитрова, Антоанета**. *Автоматизирането на библиографското описание при липсата на единни национални стандарти - предимства и недостатъци* [онлайн]. [Прегледан на 06.09.2017]. Достъпно от: <http://www.softlib.bg/sites/default/files/prezentacii/tonid.pdf>
9. **Информационен център на БИС в Софийски университет "Св. Климент Охридски"** [онлайн]. [Прегледан на 06.09.2017]. Достъпно от: [http://libsu.uni-sofia.bg/pdf/presentation-su-information-center-bis\\_red.pdf](http://libsu.uni-sofia.bg/pdf/presentation-su-information-center-bis_red.pdf)
10. **Информационен център на БИС в НБУ** [онлайн]. [Прегледан на 06.09.2017]. Достъпно от: [http://kulturni-novini.info/news.php?page=news\\_show&nid=20084&sid=18](http://kulturni-novini.info/news.php?page=news_show&nid=20084&sid=18)
11. **Национална кръгла маса „Стандартизацията в библиотеките“**, 20-21 октомври 2016 г., София [онлайн]. [Прегледан на 06.09.2017]. Достъпно от: [http://www.lib.bg/index.php?option=com\\_content&task=view&id=1147&Itemid=255](http://www.lib.bg/index.php?option=com_content&task=view&id=1147&Itemid=255)
12. **Нейкова, Андриана**. *Стандартизация и стандарти в архивната работа и обучението по архивистика* [онлайн]. [Прегледан на 06.09.2017]. Достъпно от: <http://electronic-library.org/articlars/Article%200138.html>
13. **Кръстева, Росица Добрева**. *Стандартизация в библиотечната, архивната и информационната област*. - София : ИК Нова цивилизация, 2015, 167 с.
14. **Официален бюлетин - Български институт за стандартизация** [онлайн]. Бр. 1, (ян. 2017)- . София : Бълг. институт по стандартизация, 2017-
15. **Семерджиев, Цветан**. *Норми и стандарти за управление на информационните системи*. София : Софттрейд, 2014. 304 с.
16. **Сирашки, Георги, Сирашки, Христо**. *Стандартизация, сертификация и метрология : избрани лекции*. Свищов : Акад. изд. "Ценов", 2012, 198 с.
17. **Стандарти за библиографско описание на всякакви библиотечни документи**. [онлайн]. [Прегледан на 06.09.2017]. Достъпно от: [http://www.nalis.bg/41141841141b41841e42241542741d418-42142241041d414410420422418/41d44f43a43e438-44144a43a44043044943543d43844f?set\\_language=bg](http://www.nalis.bg/41141841141b41841e42241542741d418-42142241041d414410420422418/41d44f43a43e438-44144a43a44043044943543d43844f?set_language=bg)
18. **Яврукова, Биляна, Миланова, Милена**. Стандартизация на каталогизационната дейност в българските библиотеки. В: *ББИА онлайн*, Год. 6, бр. 3 (2016), с. 3-8. ISSN 1314-7285.
19. **Bibliotheksportal**. *Kompetenznetzwerk für Bibliotheken. Arbeitsbericht 2016* [online]. Available from: <https://bibliotheksportal.de/wp-content/uploads/2017/10/Arbeitsbericht-2016-pdf.pdf>
20. **Inden, Yvonne**. *Die Entwicklung von Qualitätsstandards in Bibliotheken und ihr Einsatz im Benchmarking* [online]. Berlin: Institut für Bibliotheks- und Informationswissenschaft der Humboldt-Universität zu Berlin, 2008. Available from: <http://www.ib.hu-berlin.de/~kumlau/handreichungen/h229/h229.pdf>

21. *Normierung, der Schlüssel zu Portalen?* [online]. Available from: [https://www.onb.ac.at/koop-litera/termine/kooplitera2004/vonHagel\\_2004.pdf](https://www.onb.ac.at/koop-litera/termine/kooplitera2004/vonHagel_2004.pdf)
22. *Ordensgemeinschaften Österreich*. Kultur und Dokumentation.[online]. Available from: <http://www.ordensarchive.at/files/anhang/normen.pdf>
23. **Rabe, Roman**. *Planungshilfe oder Normierungsmittel?* [online]. Available from: [https://www.bibliotheksforum-bayern.de/fileadmin/archiv/2010-2/BFB\\_0210\\_04\\_Rabe\\_V04.pdf](https://www.bibliotheksforum-bayern.de/fileadmin/archiv/2010-2/BFB_0210_04_Rabe_V04.pdf)

#### **Тема 4: МЕТАДАНИИ. ОБРАБОТКА И ИНДЕКСИРАНЕ НА ИНФОРМАЦИОННИ РЕСУРСИ**

##### **Примерни подтеми:**

1. Метаданни. Видове, значение, приложение.
2. Схеми с метаданни. Семантика, синтаксис, правила за приложение. Оперативна съвместимост.
3. Стандарти и модели за метаданни. Приложение. Създаване.
4. Индексиране. Принципи, същност, видове. Категории езици за търсене на информация. Информационно-търсещи езици.
5. Класификационни системи според профила на приложение.
6. Системи за управление на знанието. Онтологии.

**Задължителни термини:** описателни метаданни, оперативна съвместимост, стандарти, универсални идентификатори, Dublin Core, индексиране, информационно-търсещи езици, йерархични класификационни ИТЕ, нейерархични ИТЕ, ключови думи, тезаурус

**Ключови думи:** метаданни, оперативна съвместимост, стандарти, универсални идентификатори, Dublin Core, информационно-търсещи езици, йерархични класификационни ИТЕ, нейерархични ИТЕ, ключови думи, тезаурус, класификационни системи, системи за управление на знанието, контролирани речници, онтологии

##### **Препоръчителна литература:**

1. **БДС ISO 25964-1:2012:** *Информация и документация. Тезаурус и способност за взаимодействие с други речници*. София, 2012.
2. **БДС ISO 5963:2002.** *Документация. Методи за анализиране на документи, определяне на техния предмет и избор на термини за индексиране*. София, 2002.
3. **Гендина, Н. И.** *Лингвистические средства библиотечно-информационных технологий*. Санкт-Петербург: Профессия, 2015
4. **Миланова, Милена.** Библиографски данни в семантичния уеб. В: *Годишник на Софийския университет „Св. Климент Охридски”, Философски факултет. Книга Библиотечно-информационни науки*, Т. 7, 2015, с. 201-214, ISSN 1314-4256.

5. **Миланова, Милена.** Идентификатори на имена. В: *През призмата на информационната наука: Сборник, посветен на 70-годишния юбилей на доц. д-р Нина Шуманова*. София: Унив. изд. "Св. Климент Охридски", с. 106-114. ISBN 978-954-07-4164-2
6. **Миланова, Милена.** Каталогизацията в дигиталната епоха. В: *Годишник на Софийски университет Св. Климент Охридски [онлайн]. Философски факултет. Книга Библиотечно-информационни науки*, Т. 6, 2014, с. 23-32. ISSN 1314-4256.
7. **Миланова, Милена,** Предпоставки за създаване на устойчиви дигитални колекции. В: *Годишник на Софийски университет Св. Климент Охридски [онлайн]. Философски факултет. Книга Библиотечно-информационни науки*, Т. 5, 2013, с. 107-115, ISSN 1313-4256, doi:<http://hdl.handle.net/10506/1093>
8. **Миланова, Милена,** Мета-данни – характеристики В: *Библиотека*, № 2, 2007, с. 42-50. ISSN 0861-847X.
9. **Миланова, М. М.** FRBRизация на електронните каталози в българските библиотеки. В: *Музеи, библиотеки и архиви как центрове на съвременни историкоизследователски изследвания. Сборник на материалите на IX Международните музейни четения „Современни проблеми на музеологията“*. В. 7, Орел, 15-16 май 2019 г. Орел: Орловският гос. ин-т на културата, 2019, с. 125-130. ISBN:978-5-905436-34-5.
10. **Руководство по методиката на предметизацията.** Опит на Руската национална библиотека. Москва, 2005
11. **Васа, Мурта** ed. Introduction to Metadata [online]. 3<sup>rd</sup> ed. Los Angeles: Getty Research Institute, 2016. ISBN 9781606065006. Available from: <http://www.getty.edu/publications/intrometadata/>
12. **Chan, Lois Mai.** Library of Congress subject headings: Principles and application. Littleton, 1978
13. **Frohmann, V.** Rules of indexing: a critique of mentalism in information retrieval theory. In: *Journal of Documentation*, Vol. 46 No. 2, (1990), pp. 81-101. <https://doi.org/10.1108/eb026855>
14. **Gnoli, Claudio.** *Introduction to Knowledge Organization*. London: Facet publishing, 2016, 148 pp. ISBN 978-1-178330-465-3.
15. **ISKO** *Encyclopedia of Knowledge Organization* [online]. Edmonton: ISKO, 2016-2021. Available from: <https://www.isko.org/cyclo/index.html>
16. **McIlwaine, I. C.** *The Universal Decimal Classification. A guide to its use*. Revised ed. The Hague, 2007
17. **Riley, Jenny.** *Understanding metadata*. Baltimore, MD: NISO, 2017. ISBN 978-1-937522-72-8
18. **SKOS** *Simple Knowledge Organization System* [online]. Available from: <https://www.w3.org/2004/02/skos/>
19. **Stuard, David.** *Practical ontologies for information professionals*. London: Facet publishing, 2016. 184 pp. ISBN 978-1-178330-062-4.



## **Тема 5: ДИГИТАЛИЗАЦИЯ НА КУЛТУРНОТО НАСЛЕДСТВО В ИНСТИТУЦИИТЕ НА ПАМЕТТА – БИБЛИОТЕКИ, АРХИВИ, МУЗЕИ**

**Примерни подтеми:** Цели и приоритети на дигитализацията в различните видове институции. Видове документи и тяхната дигитализация – критерии за подбор, използвани скенери, стандарти и формати за създаване на дигитални обекти. Софтуери за обработка и организация на дигитални изображения. Изграждане на стандартизирани метаданни за дигитални обекти, организация на дигитални библиотеки. Организация и възможности за търсене в български дигитални библиотеки, музеи и в ДА „Архиви”. Международни дигитални библиотеки и портали и участието на българските институции на паметта в тях. Правни аспекти на дигитализацията и лицензите Криейтив Комънс.

**Задължителни термини:** културно наследство, дигитализация, скенер за книги, пиксел, растерно изображение, разделителна способност/резолюция, битова дълбочина, метаданни, траен дигитален архив, файлов формат, дигитална библиотека, дигитален портал.

**Ключови думи:** културно наследство; дигитализация; дигитални библиотеки; дигитални портали; виртуални експозиции; Европеана; Световна дигитална библиотека; Архивен портал на Европа.

### **Препоръчителна литература:**

1. **Национална** стратегия и програма за опазване на книжовното културно наследство в библиотеките и осигуряване на достъп до него : Проект. София : Българска библиотечно-информационна асоциация, 2013. – 34 с. Достъпно от: [http://www.lib.bg/publish/BBIA/strategia\\_opazvane.pdf](http://www.lib.bg/publish/BBIA/strategia_opazvane.pdf)
2. **Манифест** на ИФЛА/ЮНЕСКО за дигиталните библиотеки. // IFLA. Publications. Manifestos. Достъпно от: <http://www.ifla.org/files/assets/digital-libraries/documents/ifla-unesco-digital-libraries-manifesto-bg.pdf>, 07.11.2012
3. **Миланова**, Милена. Предпоставки за създаване на устойчиви дигитални колекции. В: Годишник на СУ „Св. Климент Охридски”. Философски факултет. Книга Библиотечно-информационни науки, т. 5, 2013, с. 107-115.
4. **Панчева**, Цветанка. Библиографски и дигитални измерения на българското краезнание. - София: Университетско издателство „Св. Климент Охридски”, 2019. - 200 с.
5. **Панчева**, Цветанка. Дигиталните архивни колекции и използването им в научни изследвания и любителско творчество в областта на краезнанието и фамилната история. В: Годишник на СУ „Св. Климент Охридски”. Философски факултет. Книга Библиотечно-информационни науки, т. 7, 2015, с. 215-236. Достъпно и от: <https://research.uni-sofia.bg/handle/10506/1382>
6. **Панчева**, Цветанка, Грашкина, Ваня. Дигитализацията на книжовното наследство в българските библиотеки в контекста на европейските насоки за развитие (Размисли по повод изследване на ББИА ). В: Ани Гергова – Живот с

книжовни пристрастия: сборник в чест на 75-годишнината ѝ. - София, 2012, с. 501-516.

7. **Панчева**, Цветанка. Националната библиотека „Св. Св. Кирил и Методий“ в дигиталния Ренесанс на Европа. В: Beati Possidentes : юбилеен сборник, посветен на 60-годишнината на проф. дфн Боряна Христова - София, 2012, с. 69-83.
8. **Иванова**, Калина. Дигитална културна съкровищница “Север+” – достъп до културно-историческото наследство в библиотеки, музеи, галерии и местни архивни сбирки. В: Библиотеки, четене, комуникации. Петнадесета национална научна конференция с международно участие. 17-18 ноем. 2016 г. Велико Търново, 2017, с. 60-69.
9. **Пенкова**, Соня. Дигитализацията в музеите: българските щрихи. Достъпно от: <http://www.libvar.bg/wp-content/uploads/presentations/2018/2018-Conference-European-28.05/SonyaPenkova.pdf>
10. **Тодорова**, Милена. Българското архивно наследство в контекста на проекта Европейана. Достъпно от: <https://obuch.info/blgarskoto-arhivno-nasledstvo-v-konteksta-na-proekta-evropeana.html>
11. **Тодоров**, Юри. Електронни документи, архиви и дигитализация. София, 2014. Достъпно от: <http://utbarxubute.free.bg/ED+Ar+Di%28YT%29.pdf>
12. **Законодателство** и професионално развитие в областта на културното наследство. Историческа реконструкция и актуално състояние в Република България /състав. Иван Кабаков. - София: Университетско издателство „Св. Климент Охридски“, 2020. – 274 с. Достъпно и от: <https://kinnpor.uni-sofia.bg/resources/item/55-zakonodatelstvo-profesionalno-razvitie>

**Тема 6: ИНФОРМАЦИОННА ДЕЙНОСТ И ИНФОРМАЦИОННИ ПРОЦЕСИ. СЪЩНОСТ И СПЕЦИФИКА НА ИНФОРМАЦИОННОТО ОБСЛУЖВАНЕ И ИНФОРМАЦИОННО-ТЪРСЕЩИЯ ПРОЦЕС. АНАЛИЗ И ОЦЕНКА НА ИНФОРМАЦИОННИТЕ РЕСУРСИ**

**Примерни подтеми:** Основни информационни процеси. Видове информационно обслужване. Видове информационни услуги. Информационни потребности. Видове документални и фактографски информационни системи. Информационни центрове, информационно брокерство. Информационно търсене – стратегии, модели, техники; използване на логически оператори и тезауруси. Критерии за достоверност на информационните ресурси. Информационен анализ на документите – създаване на вторични документи (анотации, реферати, обзори).

**Задължителни термини:** информационни процеси, информационно обслужване, информационни услуги, информационни продукти, информационно поведение, информационни потребности, информационни центрове (центрове за научна информация), информационно брокерство, тезауруси, логически оператори (булеви

оператори), документални информационни системи, фактографски информационни системи, анотация, реферат, вторични документи.

**Ключови думи:** информационни процеси, информационно обслужване, информационни услуги, информационни продукти, информационно поведение, информационни потребности, информационни центрове (центрове за научна информация), информационно брокерство, тезауруси, логически оператори (булеви оператори), документални информационни системи, фактографски информационни системи, анотация, реферат, вторични документи.

### **Препоръчителна литература:**

1. **Българска книга:** Енциклопедия /Състав. Ани Гергова; Науч. ред. Татяна Янакиева, Мария Капитанова. София, Москва: Пенсофт, 2004. 506 с.
2. **Козарева, Боряна.** Модели за изучаване на информационното поведение на потребителите. В: Годишник на Софийския университет „Св. Климент Охридски“ Философски факултет. Книга Докторанти, 2018, Т.3. София: Унив. изд. Св. Климент Охридски, 2019, с. 231-248. Достъпно от: [http://phls.uni-sofia.bg/documents/articles/2630/GSU-FF\\_Doktoranti-2019-08052019.pdf](http://phls.uni-sofia.bg/documents/articles/2630/GSU-FF_Doktoranti-2019-08052019.pdf)
3. **Лозанова-Белчева, Е.** Информационен одит в библиотеката за оценка и подобряване на информационното осигуряване на потребителите, Библиотека, XX, №2-3, 2013, с. 60-67.
4. **Лозанова-Белчева, Е.** Развитие на концепцията за информационна грамотност през XXI в. В: ББИА онлайн, V, №6, 2015, с. 13-19.
5. **Лозанова-Белчева, Е.** Трансформация на информационното обслужване в библиотеките чрез предлагане на динамични, потребителски-ориентирани справочни услуги (roving reference). В: Библиотеки в трансформация: проблеми, предизвикателства, нови възможности: Доклади от XXIV национална научна конференция. София, 5 - 6 юни 2014 г. София: Българ. Библиотечно-информ. Асоц., 2014, с. 48-51.
6. **Лозанова-Белчева, Елица.** Преосмисляне значението на цитатните индекси в епохата на фалшивата информация. В: Архиви, библиотеки, музеи винтерактивния свят : Сборник с доклади от международна видеоконференция София, България – Орел, Русия, 15 май 2020 г. София, Унив. изд. „Св. Климент Охридски“, 2021. с. 45-55. Достъпно от: <http://hdl.handle.net/10506/2465>
7. **Лекционни материали** в платформата за електронно обучение на СУ „Св. Кл. Охридски“ на доц. д-р Е. Лозанова-Белчева по дисциплините:
  - 7.1. „Въведение в информационната наука“ - <https://elearn.uni-sofia.bg/course/view.php?id=16724>
  - 7.2. „Информационно обслужване“ - <https://elearn.uni-sofia.bg/course/view.php?id=42545>
  - 7.3. „Документални и фактографски системи“ - <https://elearn.uni-sofia.bg/course/view.php?id=52292>

7.4. „Анализ и оценка на информационните ресурси“ - <https://elearn.uni-sofia.bg/course/view.php?id=58464>

8. **Миланова**, Милена, Карачоджукова, Надя, Стефанов, Росен. Модели за проследяване на публикационната активност на изследователи. В: Икономически и социални алтернативи, 2020, Т. 26, № 3, с. 123-139. ISSN (print):1314-6556; ISSN (online):2534-8965; doi: <https://doi.org/10.37075/ISA.2020.3.10>.
9. **Стефанов**, Росен. Системи за проследяване и анализ на научни цитирания. София, Унив. изд. „Св. Климент Охридски“, 2020, 136 с.
10. **Стефанов**, Росен. Системите за оценка на развитието на академичните изследвания. София, Унив. изд. „Св. Климент Охридски“, 2020, 192 с. § Milanova, Milena, Bilyana Yavrukova, Elitsa Lozanova-Belcheva. The Impact of National Citation Indexes in the Research Evaluation Process. In: Qualitative and Quantitative Methods in Libraries (QQML) 9,3: 425-440, 2020. Available from: <http://www.qqml-journal.net/index.php/qqml/article/view/629/590>

## **Тема 7: ПРОЕКТИРАНЕ НА ИНФОРМАЦИОННИ УСЛУГИ В ИНСТИТУЦИИТЕ НА ПАМЕТТА. ОСНОВНИ ПРИНЦИПИ, СПЕЦИФИКИ И ТЕНДЕНЦИИ**

### **Примерни подтеми:**

1. Потребители на информационни услуги в институциите на паметта.
2. Информационни услуги на библиотеки, музеи и архиви в дигиталния свят.
3. Фактори, от които зависи проектирането на информационни услуги.
  - 3.1. Проучване на външната среда.
  - 3.2. Оптимизиране на вътрешната среда.
4. Принципи в проектирането на информационни услуги.
5. Проектиране на информационни услуги в архиви. Специфики и тенденции.
6. Проектиране на информационни услуги в библиотеки. Специфики и тенденции.
7. Проектиране на информационни услуги в музеи. Специфики и тенденции.

**Задължителни термини:** Цели, принципи, специфики и тенденции в проектирането на информационни услуги; Маркетинг на информационните услуги; Информационни услуги; Политики за потребителите; Диференцирано обслужване на потребители; Проектиране на информационни услуги.

**Ключови думи:** архиви, библиотеки, музеи, институции на паметта, информационни услуги, потребители

### **Препоръчителна литература:**

1. **Matthews**, Joseph R., Carson Block. Library Information Systems. Second Edition. Santa Barbara, California : Libraries Unlimited, 2020. XXIV, 321 p. Series & Library and information science text series. Includes bibliographical references and index. ISBN 978-1-4408-5194-0 (paperback) ISBN 978-1-4408-5195-7 (ebook)

2. **Архиви**, библиотеки, музеи в интерактивния свят. Сборник с доклади от Международна научна конференция София-Орел, 15 май, 2020. София: Унив. издателство, 2021. 240 с.
3. **Библиотеката** – обществен информационен център. Ръководство за планиране и изграждане. София, ABLE. 2004. 159 с.
4. **Грашкина-Минчева**, Ваня, А. Дончева и А. Димчев. Насоки за развитие на обществената библиотека. Ръководство за библиотечни мениджъри. София, Университетско издателство “Св. Климент Охридски”, 2009. 126 с.
5. **Да отговорим на предизвикателството: нова визия за обществените библиотеки.** Доклад на института Аспен за обществените библиотеки. В: ББИА онлайн 2016, бр. 1, с. 3-9
6. **Давидков**, Цветан. Изследвания върху културите. Културни ориентири на управлението. София, Софийски университет „Св. Климент Охридски“ – Стопански факултет, 2019. 568 с.; ISBN: 978-954-9399-52-3
7. **Дончева**, Анета, Попова, Ели. Нови подходи за присъствието на българските регионални библиотеки във виртуалното пространство. (Изследване на Катедра
8. **„Библиотекознание**, научна информация и културна политика“ (БИНКП) на СУ на тема „Оценка на информационната стойност на уеб сайтовете на регионалните библиотеки (РБ) в България. Конструирание на препоръчителен модел на уеб сайт, отразяващ резултатите от дейността на регионалната библиотека.”). В: Годишник на Софийски университет "Св. Климент Охридски", Философски факултет, Книга Библиотечно-информационни науки, Т.9, 2017. София, Унив. издат., 2018 /под печат/ (индексирано изд.)
9. **Икономическата** стойност на обществените библиотеки. (Проучване, проведено за експертната група „Библиотеки за бъдещето“ с подкрепата на Датската агенция за култура за развитие на обществените и училищни библиотеки и Датската библиотечна асоциация.) В: ББИА онлайн 2017, бр. 4, с. 3-12 Книгата е достъпна и от: <https://research.uni-sofia.bg/bitstream/10506/1714/1/E.%20Popova.%20Potrbiteli%20i%20polzvane%20na%20bibliotekite.pdf> Книгата е достъпна и от: <https://research.uni-sofia.bg/handle/10506/1397>
10. **Мишкова**, Иглика. Посетители, музей и образование. В: Littera et Lingua: Електронно списание за хуманитаристика [Прегледано на 12.09.2020] Достъпно от: <https://naum.slav.uni-sofia.bg/lilijournal/2016/13/2/imishkova>
11. **Насоки** на ИФЛА за обществената библиотека. София, ББИА, 2011. 140 с.
12. **Попова**, Ели, Карачоджукова, Надя. Изследване представянето на ефективността на обществените библиотеки във виртуалното пространство. Услугите, достъпът и възможностите за комуникация с потребителите, представени на уебсайтовете на обществените библиотеки (Резултати от проучване, осъществено в рамките на тематичен проект на Катедра БИНКП, ФФ на СУ „Св. Климент Охридски“: „Оценка на информационната стойност на уеб сайтовете на регионалните библиотеки (РБ) в България. Конструирание на препоръчителен модел на уеб сайт, отразяващ резултатите от дейността на регионалната библиотека.”). В: Годишник на Софийски университет "Св. Климент Охридски", Философски факултет, Книга Библиотечно-

информационни науки, Т.9, 2017. София, Унив. издат., 2018 /под печат/  
(индексирано изд.)

13. **Попова**, Ели. Потребители и ползване на библиотеките. София, Унив. издат., 2019, 151 с.
14. **Попова**, Ели. Социалната значимост на обществената библиотека през призмата на съвременните пространства за межкултурен диалог. В: Годишник на Софийски университет "Св. Климент Охридски", Философски факултет, Книга Библиотечно-информационни науки, Т.9, 2017. София, Унив. издат., 2018 /под печат/ (индексирано изд.)
15. **Редькина**, Н.С. Мировые тенденции развития библиотек: Оптимизм vs пессимизм (По материалам зарубежной литературы). Часть 1. В: Библиосфера, 2018, №41 с. 87-94
16. **Редькина**, Н.С. Мировые тенденции развития библиотек: Оптимизм vs пессимизм (По материалам зарубежной литературы). Часть 2. В: Библиосфера, 2019, №1 с. 49-58
17. **Розвита**, Пол, Петер де Бьокхорст. Измерване на качеството в библиотеките. Оценяване на ефективността. София, ББИА, 2011. 268 с.
18. **Тончева**, Светослава. Услугите в контекста на новата организационна структура на Столична библиотека – предизвикателства и възможности. В: Библиотеките днес – иновативни политики и практики. Доклади от XXII Национална конференция на ББИА, София, 7-8 юни 2012. София, 2012. София, 2012.с. 61-67
19. **Фазлиева**, Л. Ю. Современные тенденции развития библиотек и библиотечного обслуживания населения.[онлайн]. [Прегледано на 09.08.2020] Достъпно от: [https://elar.urfu.ru/bitstream/10995/38852/1/dn\\_2015\\_02\\_33.pdf](https://elar.urfu.ru/bitstream/10995/38852/1/dn_2015_02_33.pdf)

**Тема 8: ОСНОВНИ ДЕЙНОСТИ НА БИБЛИОТЕКИТЕ И РАЗЛИЧНИТЕ АСПЕКТИ НА ОРГАНИЗАЦИЯТА НА БИБЛИОТЕЧНИТЕ РЕСУРСИ. РАЗВИТИЕ, ОРГАНИЗАЦИЯ И УПРАВЛЕНИЕ НА КОЛЕКЦИИТЕ И ФОНДОВЕТЕ. ФОРМИ НА ВЗАИМОДЕЙСТВИЕ МЕЖДУ БИБЛИОТЕКИТЕ**

**Примерни подтеми:** Библиотечни колекции и библиотечен фонд- функции, структура, организация; Комплектуване на библиотечния фонд- политики, принципи, стандарти и норми, планиране и прогнозиране; Организация на библиотечния фонд- особености; Опазване и методи за статистическо представяне и измерване на резултатите за библиотечния фонд.

**Задължителни термини:** документ, бази данни, библиотечни колекции, библиотечен фонд, комплектуване, видове комплектуване, електронно комплектуване, управление и координиране на комплектуването, организация на фонд, опазване, библиотечна статистика.

**Ключови думи:** публични информационни системи, библиотека, библиотечна дейност, библиотечни ресурси, библиотечна организация, библиотечна документация, стандартизация.

**Препоръчителна литература:**

1. **Ангелова**, Красимира. Информационното осигуряване на дистанционното обучение от университетските библиотеки : Традиционни библиотечни ресурси или дигитални колекции. В: Библиотека. - ISSN 0861-847X. - IX, 2-3 (2002), с. 5-10.
2. **Грашкина**, Ваня и др. *Насоки за развитие на обществената библиотека : Ръководство за библиотечни мениджъри*. София: Университетско издателство "Св. Климент Охридски", 2009, 126 с.
3. *Дарения за библиотечните фондове: Насоки за библиотеките* [онлайн]. [Прегледан на 20.08.16]. Достъпно от: <http://www.ifla.org/files/assets/acquisition-collection-development/publications/112-bg.pdf>
4. *[Дигитални колекции за образователни и научно-изследователски цели]* : Семинар, С., 26 апр. 2007. В: Годишник на Български информационен консорциум. - ISSN 1312-4773. - [4], [за 2007] (2008), с. 45-107.
5. **Димчев**, Александър, **Капитанова**, Мария. Научната периодика, библиотеките и методи за оценка при нейното комплектуване В: *Библиотекознание, библиография*, книгознание, Т. 7 (1997), с. 116-122. ISSN 0861-4881. -
6. **Димчев**, Александър . *Фондовете на библиотеките на университетите и висшите училища в периода 1888-1987 г.* София : Унив. изд. "Св. Климент Охридски", 2010, 75 с.
7. **Дончева**, Анета, **Аргирова-Герасимова**, Мария. Политика на изграждане на фондовете на публичните библиотеки. В: *Библиотека*, 2001, №1, с. 5-9. ISSN 0861-847X.
8. **Кабаков**, Иван. Задължителното депозиране: комплектуване на фонда и/или опазване на културното наследство. В: *Библиотека*. Год. 20, бр. 2/3 (2013), с. 109-115. ISSN 0861-847X.
9. **Миланова**, Милена. *Библиотечни фондове и каталози*. София : Бълг. библ.-информ. асоц., 2013, 262 с.
10. *Насоки на ИФЛА за обществената библиотека*. София: ББИА, 2011, 140 с.
11. **Пол**, Розвита, **Бьокхорст**, Петер те. *Измерване на качеството в библиотеките : оценяване на ефективността*. София : Бълг. библ. информ. асоц., 2011, 268 с.
12. *Политика на комплектуване при непоискани дарения в обществените библиотеки* [онлайн]. [Прегледан на 20.08.16]. Достъпно от : <http://www.lib.bg/consult>
13. **Яврукова**, Биляна. Значението на книгообмена за комплектуване на библиотеките. В: *Библиотека*. Год. 15, 1 (2008), с. 13-16. ISSN 0861-847X
14. **Янакиева**, Елена. *Значение и използване на националния библиотечен справочен фонд в условията на автоматизацията*. София : [Е. Янакиева], 1988. - 229 л.

15. **Оценка фондов библиотеки** : комплекс методик и процедура расчета. Москва : Пашков дом, 2012. - 52 с.
16. **Abrams, Douglas M.** *Collection evaluation in the college library : A research paper.* Washington, DC: US Dep. of Health, Education and Welfare, 1974. 68 p.
17. **Agee, Jim.** *Acquisitions Go Global : An Introduction to Library Collection Management in the 21st Century.* Oxford, 2007, 132 p.
18. **Braning, J.** The Changing Nature of Collection Mngement in Research Libraries.In: *Libraries Resources and Technical Services*, 2000, Vol. 1, pp. 23-32.
19. **Golsch, Michael, Herrmann, Jana.** *Erwerbungs koordinierung im Sachsenkonsortium Eine Zwischenbilanz.* [онлайн]. [Прегледан на 20.08.16]. Достъпно от: [http://www.qucosa.de/fileadmin/data/qucosa/documents/17352/Golsch\\_Herrmann\\_BI\\_S\\_2\\_2015\\_SCREEN-4.pdf](http://www.qucosa.de/fileadmin/data/qucosa/documents/17352/Golsch_Herrmann_BI_S_2_2015_SCREEN-4.pdf).
20. **Haben** *wissenschaftliche Bibliotheken noch einen Sammelauftrag?* [онлайн] [Прегледан на 20.08.16]. Достъпно от: <https://lippub.uni-muenchen.de/index.php/bib/article/view/2015H4S78-84/3326>
21. **Tuschling, Jeanine.** *Bestandsaufbau für digitale publikationen an Forschungsbibliotheken. Ein exemplarisches Erwerbungskonzept.* [онлайн]. [Прегледан на 20.08.16]. Достъпно от: <http://edoc.hu-berlin.de/series/berliner-handreichungen/2014-383/PDF/383.pdf>
22. Препоръчително е активно да се ползват електронната платформа и библиотека на специалност БИН, и електронния репозиториум (научния портал) на Софийския университет:
  - Библиотечно-информационни науки. <http://elearn.uni-sofia.bg/course/category.php?id=112>
  - Research at Sofia University "St. Kliment Ohridski". <https://research.uni-sofia.bg/>

## **Тема 9: МАРКЕТИНГ. ДЕФИНИЦИИИ. ВИДОВЕ. ИНТЕГРИРАНА МАРКЕТИНГОВА КОМУНИКАЦИЯ. МАРКЕТИНГОВА КАМПАНИЯ**

**Примерни подтеми:** Маркетинг и видове маркетинг. Маркетинг и видовете бранд: продуктово, корпоративно, персонално и др. Вербални и визуални елементи на бранда. Връзката маркетинг - реклама - връзки с обществеността / пбблик рилейшънс. Съвременни проявления на маркетинга: дигитален маркетинг, вирусен маркетинг, маркетинг в и чрез социални мрежи, маркетинг и инфлуенсъри.

**Задължителни термини:** маркетинг, маркетингова комуникация, интегрирана маркетингова комуникация, дигитален маркетинг, вирусен маркетинг, таргет групи, бранд, брандиране, инфлуенсъри

**Ключови думи:** маркетинг, бранд, таргет група, интегрирана маркетингова комуникация.

**Препоръчителна литература:**



1. **Серезлиев, Стефан.** Интегрирани маркетингови комуникации, бранд и графичен дизайн: между дефинициите и перспективите. София: ИК "Ваньо Недков", 2014. Достъпна онлайн свободно на сайта на Институт по реторика и комуникации
2. **Кутевски, Боян.** Ролята на текста като ефективен инструмент в търговски ориентираната комуникация (по примери от социалните мрежи Twitter и Facebook), Реторика и комуникации, бр. 24, 2016.
3. **Кутевски, Боян.** Интегрирани маркетингови комуникации. Преразглеждане, София: Джей Пойнт Плюс, 2019.
4. **Кутевски, Боян.** Управлението на репутацията като нов възможен „център” на интегрираната маркетингова комуникация (ИМК) – втора част, Реторика и комуникации (онлайн), бр. 40, Юли 2019.
5. **Кутевски, Боян.** Преразглеждане на концептуалната рамка за интегрирани маркетингови комуникации (ИМК) – част I, Реторика и комуникации (онлайн), бр. 38, Януари 2019.

## **Тема 10: ПОПУЛЯРНА КУЛТУРА И ВИРТУАЛНИ ОБЩНОСТИ**

### **Примерни подтеми:**

1. История на рекламата: идеологии и политики (19-21 в.)
2. Субкултури и мейнстрийм култура: динамика на взаимодействието
3. Социални мрежи и виртуални общности: нови логика на идентичността
4. Култури на конвергенцията, ремикса и участието: световите на фендъма

**Задължителни термини:** консумативна култура, контракултура, сексизъм, расизъм, специесизъм, ориентализъм, оксидентализъм, национализъм, патриархат, европоцентризъм, надзорен капитализъм

**Ключови думи:** субкултури, конвергенция, ремикс, фендъм, социални мрежи, инфлуенсър

### **Препоръчителна литература:**

1. **Спасов, Орлин и Дичев, Ивайло (съст.)** Новата медийна констелация. Специализиран брой на сп. Социологически проблеми, 3-4, 2008
2. **Jenkins, Henry.** Convergence Culture: Where Old and New Media Collide, 2006
3. **Lovink, Geert.** Networks Without a Cause: A Critique of Social Media, 2011
4. **Understanding Media and Culture: An Introduction to Mass Communication,** University of Minnesota Libraries Publishing Edition, 2016
5. **Kosnik, Abigail De and Feldman, Keith P.** #Identity: Hashtagging Race, Gender, Sexuality and Nation, 2019

## **Тема 11: УПРАВЛЕНИЕ НА ПРОЕКТИ**

**Примерни подтеми:** Планиране на проект: метод на логическата рамка. Мониторинг и отчет. Управление на риска в проект. Бюджетиране.

**Задължителни термини:** логическа рамка, мониторинг, индикатори, бюджетиране.

### **Препоръчителна литература:**

1. **Иванова**, Лиляна. Управление на проекти. София, Neofeedback, 2019.
2. **Пенчев**, Руслан. Управление на проекти и програми. София, Авангард Прима, 2011.
3. **Копева**, Диана. Управление на проекти. София, Ракурс, 2012
4. **Степанян**, Ервант Рафи. Управление на проекти: учебно помагало. Пловдив, Полиграф комерс, 2014.
5. **Тодорова**, Маргарита, **Вълчева**, Доника. Разработване и управление на проекти. В. Търново, Фабер, 2009.
6. **Тодорова-Соколова**, Тереза. Управление на проекти и процеси. София, Софттрейд, 2014.